

۲۰۲۱/۱۰/۱۶

پوهاند محمد بشير دوديال

FAO

د کرنې او غذايي توکو نړيوال سازمان

Food and Agriculture Organization
of the United Nations

د اکتوبر شپاړسمه چې د تلې د میشتای ۲۴ می سره برابره ده، د خوراک دنړیوالي ورځې په توګه د کرنې او غذايي توکو نړیوال سازمان (FAO) له خوا په ټوله نړۍ کې لمانځل کېږي. دغه لمانځنه یواځې څه تشریفات او له نفن ډکې خبرې ندي، بلکې دانديده تصامیمو لپاره په علمی چلند بیلګې سره تګ دی، دا د ټول بشریت لپاره یوڅو مهم پیغامونه او بیا د نړۍ ټولو وګړو؛ په تیره بیا د بیوزلو هیوادو او بیوزله خلکو لپاره د تدابیرو او د دوی دستونزو کمښت ته هم فکرکول او په دی اړه پریکړی کول دي. له نیکه مرغه افغانستان (FAO) سره له کلونو کلونو بڼې اړیکې لری او دغه ورځ تل په افغانستان کې لمانځل شوی ده او لمانځل کېږي.

سرکال ځکه دا ورځ مور ته لازياته مهمه ده چې د بیوزلی کرښه د نفوسو له نیمایي زیاته برخه احاطه کوي. د دی معنا داده چې غذايي مصنویت یا د خوراک خونديتوب، چې د څلورو (دکافي والي، مغذي والي، اجتماعي والي او له رواني پلوه دپاڼه والي) ابعادولرونکی دی، افغانستان کې نه لیدل کېږي.

دا سازمان په حقیقت کې دملتونو د پخوانی له منځه تللی ټولني چې اوسنی UN یې ځای ناستی شو، اړوند (کرنې نړیوالې مؤسسې) ځایناستی ګڼل کېږي. نو رځی لری یې له تاریخی پلوه وګورو، بیا به یې اوسنی تشکل او اهداف مطالعه کړو:

د کرنې نړیواله مؤسسه دملتونو د ټولني (دملتونو ټولنه د لومړۍ نړیوالې جګړې له پای ته رسیدو وروسته په نړۍ کې د سولی دټینګښت او یو شمیر نړیوالو درنو مسئولیتونودمنلو په موخه جوړه شوي وه، خو خپل ماموریت کې ډیره بریالی نه وه، چې وروسته ددوهمې نړیوالې جګړې څخه یې د ملګرو ملتونو سازمان/م.م. یا UN پرځای جوړ شو) دفعالیت پرمهال، جوړه اودکار او روغتیا له نړیوالو سازمانونو سره یې داطلاعاتو په راګرځه ورکړه کې نږدې همکاري لرله. دغې مؤسسې دنو- بوټو په ساتنه او وده کې هم اغیزمنې هڅې ترسره کړې وې، خو د خوراکي توکو او کرنې سازمان (Food and Agriculture Organization) له جوړیدا وروسته، له نوموړې مؤسسې څخه د اروپا دسیمه ییز دفتر په توګه کار واخیستل شو، چې بالاخره په ۱۹۴۸ م. کال کې په رسمي توګه رنګه او مسئولیت یې نننۍ FAO ته وسپارل شو. د FAO د تاسیس طرحه په لومړي ځل د ۱۹۴۳ م. کال د می په میاشت کې د امریکا دولسمشر (فرانکلن روزولت) له خوا دخوراکي توکو او کرنې په مناسبت په جوړ شوي نړیوال کنفرانس کې، چې د امریکا په ویرجینیا ایالت کې جوړ شوي و، وړاندې شوه. په دغه کنفرانس کې چې نږدې ۳۴ هیوادونو برخه لرله، په نړۍ کې د بیوزلی او دلوري پر وړاندې د مبارزې په موخه دیوه نړیوال سازمان د جوړیدو پر اړتیا خبرې وشوې. دسازمان غړو د ۱۹۴۵ م. کال په اکتوبر کې دکانادا په کیوبک ښار کې خپله لومړۍ غونډه وکړه، چې په ترڅ کې یې د غړو هیوادونو له خوا دسازمان اساسنامه لاسلیک شوه. داساسنامې له لاسلیک وروسته دخوراکي توکو او کرنې نړیوال سازمان د یوه تخصصی سازمان په توګه په رسمي ډول په فعالیت پیل وکړ چې موخې یې دا دی:

۱. دخلکو د ژوند دسطحې لوړول،

۲. د کرنیزو توکیوتولید، اصلاح او د خوراکي او کرنیزو محصولاتو ویش،

۳. په کلیوالي سیمو کې د پرمختیایي پروژو پلي کول. یعنی په عمومی توګه له نړیوال اقتصادي پرمختګ سره مرسته او د عامه هوساینې پراختیا. د دغه سازمان جوړښت او ارکان دا دی:

د صلاحیت او تشکیل له مخې د خوراک د نړیوالی ادارې لوړ ارګان کنفرانس دی، له دې سره یو ځای نور ارګانونه هم لری چې لږ به یی وپیژنو:

۱. کنفرانس د FAO تر ټولو لوړ ارګان دي، چې په کال کې یو ځل غونډه کوي. اصلي او څارونکي غړي کولای شي کنفرانس ته خپل استازي ولیري، خو یوازې اصلي غړي په کنفرانس کې درايې حق لري. که کنفرانس لازمه وګڼي کولای شي، دهغو نړیوالو سازمانونو استازي؛ چې موخي او فعالیتونه یی د کنفرانس له فعالیتونو سره ورته والي ولري، په غونډو کې دګډون لپاره کنفرانس ته راوغواړي. یاد سازمانونه به یوازې د څارونکي په توګه په کنفرانس کې ګډون کوي او د کنفرانس په پرېکړو کې د رایې ورکونې حق نه لري.

۲. شورا: شورا د سازمان اجرائیوي ارګان دي، چې ۴۹ غړي لري دشورا غړي د کنفرانس له خوا ددريو کلونو لپاره ټاکل کېږي. شورا د کنفرانس له خوا د ورکړل شویو واکونو دپلي کولو مسؤلیت لري.

۳. منشي: د خوراکي توکو او کرنې سازمان منشي د سکرټریټ مشرتوب په غاړه لري. منشي د کنفرانس له لوري د یوې دورې په موخه د شپږو کلونو لپاره ټاکل کېږي. د سازمان منشي د کنفرانس د توافق په صورت کې کولای شي، سیمه ییز دفترونه پرانیزي. افغانستان دملګرو ملتونو یو ډیر پخوانی او لومړنیو اعضاوو څخه دی.

دملګرو ملتونو د سازمان اړوند، د (FAO) سازمان په افغانستان کې دفتر اود کورنیو او بهرنیو کارکوونکو او متخصصینو لرونکی دی، چې ټیرو کلونو کې یی افغانستان کې ډیری ګټورې پروژې اجرا او تطبیق کړي دي. اوس چې د غذایی توکو د کمښت ستونزه ټول بشریت پوښانته تهدیدوي، په کار ده چې موږ د خپلې کرنې وضعیت ته له سره کتنه وکړو. الله الحمد افغانستان د خپلې کرنې د پرمختیا، د پایداره انکشاف او شني ودې (Green) (Growth/G.G) ته ډیر مناسب شرایط لری. آن دا چې مورزیات شمیر داسې سرچینې او منابع لرو چې تر اوسه مو هیڅ لاس ندی وروړی، نو بیا خو ډیر اسانه کولای شو چې نه یواځې دقحط مخه ونیسو، بلکې نورو هیوادو ته هم خپل کرنیز محصولات صادر کړو او د نورو هیوادو بیوزلو ته خیرات هم ورکړو(هم خرماهم ثواب!)

دې برخه کې موږ د کرنې وړز مکه، اوبه او شپږ داوبولګولو حوزې، کافی د کار ځواک لرو، خو مسلکی او متخصص کارکوونکی او تکنالوژي کې شاید ستونزه ولرو، موږ په دې برخه کې د (FAO) مرستې ته اړ یاستو، تر څو هغه منابع چې هم له فزیکې، هم له اقتصادي و اجتماعي او کلتوري چوکاټونوله پلوه ډیری مناسبې دی، په کار واچوو. تر ټولو ښه خبر دادی، چې نور مو جګړو ته نه وویل او د یوه دودپال(مدنی اومهدب) ملت په شان مو خپل منځي شخړې، جګړه او انسان وژنه پرېښوده، ورسته تردې به انساني کرامت پالو او د پاک پروردگار په نعمتونو به کفران نه، بلکې د هغو شکران به کوو. د شکر په ادا کولو کې به مو لومړی پام دحلال رزق ګټل او د هغو منابعو ښه کارول وی چې الله پاک موږ ته زموږ د فلاحته په خاطر خلق کړي دی.

پاکه پروردگار! افغانان نورله خپلو تیرو تیروتنو توبه کوي، معاف یی کړه او د فلاحته، آبادی او ستامخلاق ته د خدمت توانایی ورکړه.

برای مطالب دیگر پوهاند محمد بشیر دودیال روی عکس کلیک کنید